

UMMAN'DA E-TİCARET

Umman'ın da içinde bulunduğu Orta Doğu ve Kuzey Afrika Bölgesi'nde e-ticaretin yıllık ortalama %25 ile muazzam bir büyüme kat ettiği, bunun da küresel bazda en yüksek büyüme oranı olduğu kaydedilmektedir. Körfez bölgesinde e-ticaret hacminin 40 milyar doların üzerinde olduğu ve dünya ortalamasının tam iki katı üzerinde artarak büyümesini sürdürdüğü not edilmektedir. Bu kapsamda, bölgede internet üzerinden satış ve pazarlamada ciddi bir potansiyel olduğu görülmektedir.

COVID19 salgını dolayısıyla tüm dünyada olduğu gibi Umman'da da tüketicilerin alışveriş alışkanlıklarında değişiklikler yaşandığı, gerek kısmi sokağa çıkma yasakları gerekse AVM gibi kalabalık alanların yarı doluluk ile veya zaman zaman tamamen kapalı olması sebebiyle internet üzerinden alışverişe yönelim olduğu gözlemlenmektedir.

Salgının ilk dönemlerinde toptancı halleri ve balık pazarları gibi yerlerin kapalı olması ile birlikte, ürünlerin internet üzerinden satışa sunulabilmesi için çeşitli platformlar oluşturulmuştur. Bu dönemde özellikle balık pazarının kapatılması, gelirleri balıkçılığa bağlı küçük esnafı olumsuz etkilemiş olup, ilk etapta Umman Teknoloji Fonu (OTF) tarafından balık ve meyve-sebze ticaretinde kullanılmak üzere iki ayrı platform tasarlanmıştır.

OTF, Ticaret ve Sanayi Bakanlığı ve Muskat Belediyesi ile işbirliği içinde oluşturduğu Athmar platformu üzerinden, Mavaleh bölgesindeki Meyve Sebze Merkez Pazarı'nın işlevini üstlenmiştir. Toptancı hali olarak tasarlanan platformda, ithalatçılar ve toptancıların rahatça işlem yapabilmeleri hedeflenmiştir. Yine OTF tarafından, Tarım ve Balıkçılık Bakanlığı ile işbirliği içinde Behar platformu oluşturulmuştur. Uzaktan ihale usulü ile işleyen sistem ile, al Fulaj'deki balık pazarının kalabalığını azaltmayı hedeflenmiştir.

Sözkonusu platformların toptan satışlar için tasarlanmış olması dolayısıyla, örneğin balık pazarı yerine tasarlanan Behar platformunun yanısıra Behar Plus platformu da devreye girmiş bulunmaktadır. Behar Plus gibi perakende satışlara olanak tanıyan Athmar Platform'un da oluşturulması için Muskat Belediyesi'nin Umman Ticaret Fonu ile anlaşığı duyurulmuştur.

Benzer platformların artması ile salgın sonrası tüketim alışkanlıklarının online alışverişe kayacağı yönündeki beklentiler artmaktadır. Nitekim, ülkedeki yemek dağıtım firması Talabat da süreç içerisinde süpermarketleri de portföyüne eklemiş; pek çok market de telefon üzerinden aldıkları siparişleri dağıtacak kurye sistemi oluşturmuştur.

Diğer taraftan, Umman Veri Parkı (Oman Data Park) bulut işlemleri ve bilgi teknolojileri hizmet sunucusu, "Miles Solutions" ile gittiği ortaklık neticesinde "İmdat" platformunu kurmuştur. Sözkonusu platform, nihai tüketiciye ulaşımda elzem olan son teslimat aşamasında özellikle online hizmet veren KOBİ'lerin müşterilere ulaşmasında önemli kolaylıklar sağlayacak olup, evvelce Umman Veri Parkı tarafından da kullanılan Tawseel platformunu temel alıp geliştirilmiştir.

Diğer taraftan, Umman'da internet kullanım oranı %70'i aşmış olup, ana dil Arapça olmakla birlikte Ummanlılar akıcı İngilizce konuşabilmektedir. Tüketicilere doğrudan ulaşmak üzere hazırlanacak ilgili platformlar tasarlanırken sadece bilgisayar değil akıllı telefonlar üzerinden de rahatlıkla çalışabilecek özelliklere sahip olması yarar sağlayacaktır.

Genel olarak satışlarda banka ve kredi kartları kullanılmasına karşın, bazı kaynaklarda özellikle bayanların yaptıkları alışverişlerde kapıda ödeme seçeneğini tercih ettikleri not düşülmektedir. Umman, siber güvenlik itibarıyla Arap ülkeleri arasında üçüncü, küresel olarak da 21. sırada yer alsa da, tüketicilerin zaman zaman ödeme yöntemlerini güvenli bulmadıkları için alışverişini tamamlamadıkları bilinmektedir.

İnternet üzerinden yapılan alışverişlerde giyim, uçak biletleri ve seyahat, gıda ve güzellik ürünleri Ummanlıların en çok para harcadıkları sektörler arasında not edilmektedir. Her ne kadar halen geleneksel alışveriş yöntemleri (mağazada ve görerek) ağırlıkta olsa da Ummanlılar, kolaylık, fiyat avantajı, müşteri hizmetleri gibi açılardan internet üzerinden yapılan satışları değerlendirmektedir. Sınır aşan e-ticaret alışverişlerinde mobilya, makine, yapı-inşaat malzemeleri başı çekmekte ve Çin ön plana çıkmaktadır. Tanıtım amaçlı kullanılabilecek mecralar arasında Instagram ve Facebook ön sırada yer almaktadır.

E-ticaret hizmeti verilebilmesi için, Umman'da yerleşik bir ticari kimliğe sahip olunması ve e-ticaret lisansı alınması gereklidir. Umman'a ithal edilecek ürünler, her durumda gümrük kontrollerine tabi olacağından, alkol ve ilaç gibi özel izin gerektiren ürünler için gerekli belge ve prosedürlerin tam olmasına özen gösterilmelidir.

Umman'da mevcut online satış sitelerinin bir kısmı, aşağıda yer almaktadır:

Uygulama Adı	Adresi
Rafeeq	https://www.rafeeq.om
Talabat Oman	https://www.talabat.com/oman
Akeed App	https://www.akeedapp.com/
Extra Oman	https://www.extra.com/en-om/
Alatool Ezaars	https://www.ezaars.com/
Roumaan Oman	https://roumaan.com
Namshi Oman	https://en-oman.namshi.com/
Danube Home Oman	https://oman.danubehome.com/
PAN Emirates Oman	https://www.panemirates.com/oman/en/
Athmar	https://www.athmar.market
Behar	https://www.behar.market/web/website/index.php
Behar Plus	https://plus.behar.market/index.php
Wareed	https://wareed.om/
Jeeblee Online	https://www.jeebleeonline.com/
Omarto	https://omarto.com
Muscat Buy	https://www.muscatbuy.com/
MarkeetEx Oman	https://markeetex.com/
Souqmazoon	https://souqmazoon.com/public/
Drewel	https://drewel.om/
Hadaya	https://hadaya.om/